

Suttascripziun candidata / candidat: _____ Lieu / data: _____

Rumantsch grischun

Puncts total: 100 Durada: 90 minutias

1. Chapientscha dal text:	25	3. Producziun da text:	25
2. Vocabulari:	25	4. Grammatica:	25
-

Vegn emplenî dals magisters che curregian

Correctura	data:	visum:	puncts:
1. Chapientscha dal text			
2. Vocabulari			
3. Producziun da text			
4. Grammatica			
puncts cuntanschids total ►			

Controlla	data:	visum:	puncts:
1. Chapientscha dal text			
2. Vocabulari			
3. Producziun da text			
4. Grammatica			
puncts cuntanschids total ►			

Controlla posteriura	data:	visum:	puncts:
1. Chapientscha dal text			
2. Vocabulari			
3. Producziun da text			
4. Grammatica			
puncts cuntanschids total ►			

1. Chapientscha dal text

*Respunda **a basa dal text legì** uschè exact sco pussaivel a las suandantas dumondas.*

Per mintga punct stos ti chattar e nudar in argument!

*Adatg! Las respostas ston vegnir formuladas cun **frasas entiras!***

1. Tge duain noss antenats cunzunt avair mangià tenor Miki Ben-Dor e Ran Barkai?

1 p	
-----	--

2. Tge han Miki Ben-Dor e Ran Barkai fatg per vegnir a la conclusiun ch'ils em-prims carstgauns eran carnivors?

1 p	
-----	--

3. Tge datas concretas han Ben-Dor e Barkai intercurì ed evaluà per eruir, tge che noss antenats mangiavan? Numna 3 funtaunas da datas.

3 p	
-----	--

4. Tenor Ben-Dor e Barkai èn las cellas da grass dal corp d'in carstgaun in indizi per in passà sco carnivor e betg sco omnivor. Declera curtamain questa opiniun scientifica da Ben-Dor e Barkai.

2 p	
-----	--

5. Tge èn Miki Ben-Dor e Ran Barkai exactamain da professiun? Numna la noziun precisa.

1 p	
-----	--

6. Pertge han ils carstgauns midà tenor Ben-Dor e Barkai lur moda da sa nutrir vers la fin dal Temp da Crap? Declera curtamain.

2 p	
-----	--

7. a) Chris Stringer è in dals scienziads ch'è da l'opiniun ch'ils carstgauns stoppian esser stads omnivors gia dapi la bell'entschatta. Quai ves'ins tenor el vi dad ina caracteristica communabla dal carstgaun tempriv e dal carstgaun modern. Tgenina? (1 p)

2 p	
-----	--

8. a) Tenor Friedmann Schrenk mangiavan ils emprims carstgauns bain charn, ma bler pli pauca che quai che Ben-Dor e Barkai crajan. Da tge charn sa tracti en emprima lingia? (1 p)

2 p	
-----	--

9. Tge manegia Schrenk cun dir ch'ils carstgauns sajan stads sfarlattaders?

1 p

10. Constatte las suandardas pretensiuns tenor il text che ti has legì?
Inditgescha, sche las singulas pretensiuns sutvert èn gistas u faussas.

	gist	fauss
A) Per ils simpatisants da la dieta dal Temp da Crap tempriv vivevan ils carstgauns da quel temp pli sanadaivel, perquai ch'els mangiavan mo charn.	☐	☒
B) Omnivors mangian tut – auter che charn.	☐	☒
C) Miki Ben-Dor e Ran Barkai lavuran per l'Universitat da Tel Aviv.	☐	☒
D) «Il cumportament uman sa mida spert, l'evoluziun è dentant plauna ed il corp sa regorda era da sias pli veglias ragischs istoricas», argumentescha Miki Ben-Dor.	☐	☒
E) Miki Ben-Dor e Ran Barkai han publitgà lur lavur en ina gasetta dal di.	☐	☒
F) Tenor Ben-Dor e Barkai n'eran ils carstgauns tumprivs betg buns chatschaders.	☐	☒
G) Ils carstgauns sajan adina stads opportunists quai che pertutgia lur nutriment, di Chris Stringer.	☐	☒
H) L'auta concentraziun d'acid en il magun dals carstgauns è per Ben-Dor e Barkai in mussament ch'ils carstgauns temprivs han consumà blers products d'animals.	☐	☒
I) Quella auta concentraziun d'acid protegia anc oz il magun da virus nuschaivels.	☐	☒
J) Tenor Friedmann Schrenk n'era il homo erectus tempriv segiramain anc betg in carnivore fitg spezialisà.	☐	☒

10 p

Chapientscha dal text: 25 p

2. Vocabulari

I suondan intginas dumondas da vocabulari.

2.1. Sinonims

Inditgescha mintgamai **in sinonim (mo in pled!)** per ils sustants pleads or dal text, uschia ch'il text resta correct! (Exempel: martgà = fiera, magher = satigl)

1. (lingia 9)	vast	_____
2. (lingia 10)	l'antenat	_____
3. (lingia 22)	la retschertga	_____
4. (lingia 51)	adattà	_____
5. (lingia 52)	l'abilitad	_____

5 p	
-----	--

2.2. Antonims

Numna mintgamai **in antonim (mo in pled!)** per ils pleads inditgads! (Exempel: grond ≠ pitschen, citat ≠ vischnanca; betg lubì: grond ≠ na grond)

1. (lingia 2)	il simpatisant	_____
2. (lingia 2)	tempriv	_____
3. (lingia 32)	agressiv	_____
4. (lingia 47)	cumpetent	_____
5. (lingia 50)	spezialisà	_____

5 p	
-----	--

2.3. Explicaziun da pleds

*Explitgescha cun **frasas entiras e correctas** las suandardas expressiuns che cumparan en il text. Per l'explicaziun na dastgas ti betg duvrar il pled sez!*

1.	(lingia 2)	il Temp da Crap	_____
2.	(lingia 16)	domesticar	_____
3.	(lingia 23)	l'evoluziun	_____
4.	(lingia 55)	dubitar	_____

8 p

2.4. Locuziuns / Modas da dir

Cumplettescha las suandantas **locuziuns** cun eleger in dals animals or da la glista sutvart. **Mintga pled** da la glista dastga vegnir duvrà **mo ina giada**. Betg tut ils pleds vegnan duvrads! (Exempel: sa vilar sco in/a ... rustg)

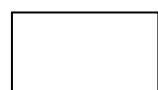
Glista da pleds:

pesch, nursa, anda, vatga, chaura, mieur, urs, vulp, mustaila, tschuetta, bov

1. Spert sco in/a _____
2. Avair ina fom sco in/a ... _____
3. Baiver sco in/a ... _____
4. Esser magher sco in/a ... _____
5. Esser furber sco in/a ... _____
6. Esser saun sco in/a ... _____
7. Avair ina forza sco in/a ... _____

7 p

 Vocabulari: 25 p

3. Producziun da text

Sa nutrir a moda sanadaivla

Scriva in text davart quest tema ed argumentescha, tge ch'è per tai in nutriment sanadaivel. Reflectescha supplementarmain, quant fitg che ti resguardas quella moda da sa nutrit.

- *Scriva in text cun silmain **200 pleds** en frasas entiras e bain formuladas! Per mintga 15 pleds che mancan vegn deduci in punct.*
- *Guarda da duvrar in stgazi da pleds varià e da betg repeter patratgs fitg sumegliants!*
- *Structurescha bain il text!*
- *Metta in **agen titel** che va bain a prà cun il text!*

Sin pagina 11 chattas ti plaz per in sboz da tes text.

Quants pleds has ti duvrà?
Inditgescha qua il dumber.

_____ pleds

cuntegn (max. 10 p)	
stil (max. 5 p)	
grammatica (max. 5 p)	
ortografia (max. 5 p)	
TOTAL: 25 p	

Producziun da text: 25 p

Sboz per la producziun da text (part 3)

Sin questa pagina has ti plaz per tias ideas, per la planisaziun e per il sboz da tua producziun da text.

Questas notizias **na** vegnan **betg** valitadas.

4. Grammatica

4.1. Verbs

Furma in verb (mo in pled!) che remplaizza l'expressiun en parantesa. Conjughescha, nua ch'igl è necessari, il verb correctamain en il preschent.

Exempel:

Lavurar creativ _____ (far cuntent) mia sora.

Lavurar creativ cuntenta (far cuntent) mia sora.

1. San Niclà po _____ (far tema a) ils uffants.
2. Els han stuì _____ (far durmir) l'animal.
3. Quest'istorgia _____ (far grit) il bab.
4. Il té stos ti _____ (far fraid) in pau cun zuflar.
5. Per pudair durmir bain èsi impurtant da _____ (far stgir)
la chombra.
6. Temperaturas autas _____ (far stanchel) persunas pli
veglías.
7. Talas experientschas _____ (far ritg) la vita.

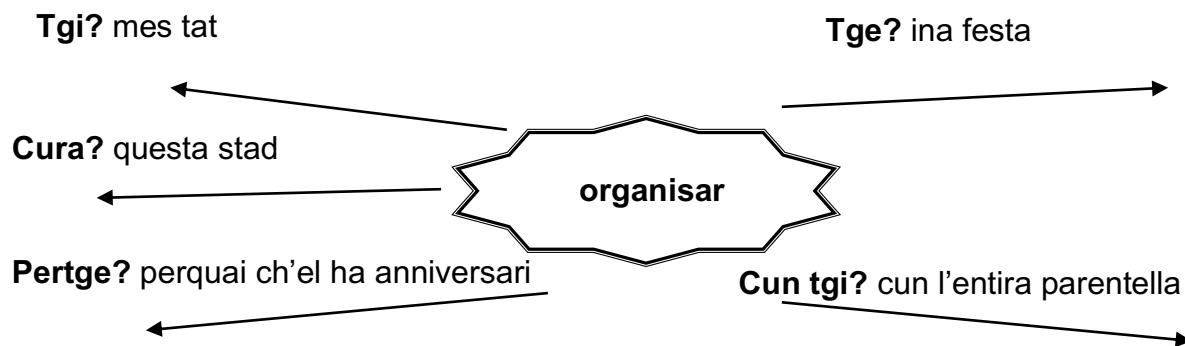
7 p	
-----	--

4.2. Il saut enturn il verb

- Inventa mintgamai ina resosta per las dumondas che stattan en connex cun il verb en il center. Scriva las respostas sin las lingias suenter ils pleds da dumonda! (4 p)
- Scriva suenter ina frasa cun tut ils elements. La furma da la frasa (sintaxa) sto avair la furma normala/usitada. (2 p)

Exempel:

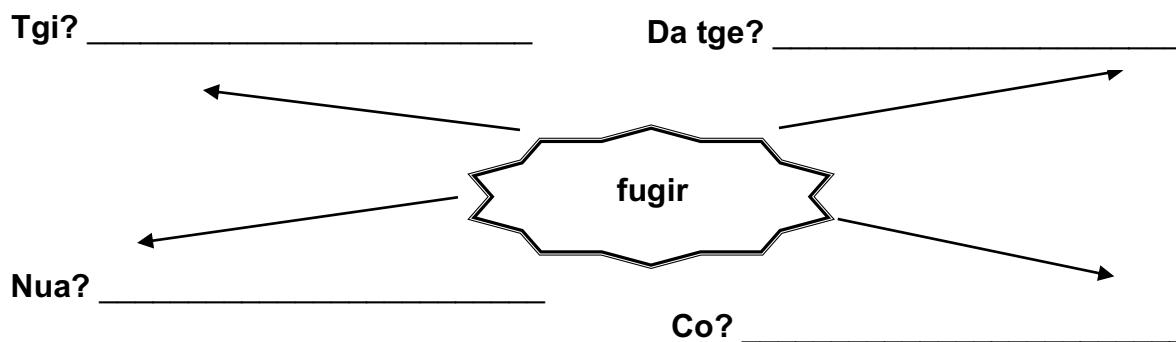

Frasa correcta:

Pussaivladad 1: Questa stad organisescha mes tat ina festa cun l'entira parentella, perquai ch'el ha anniversari.

Pussaivladad 2: Mes tat organisescha questa stad ina festa cun l'entira parentella, perquai ch'el ha anniversari.

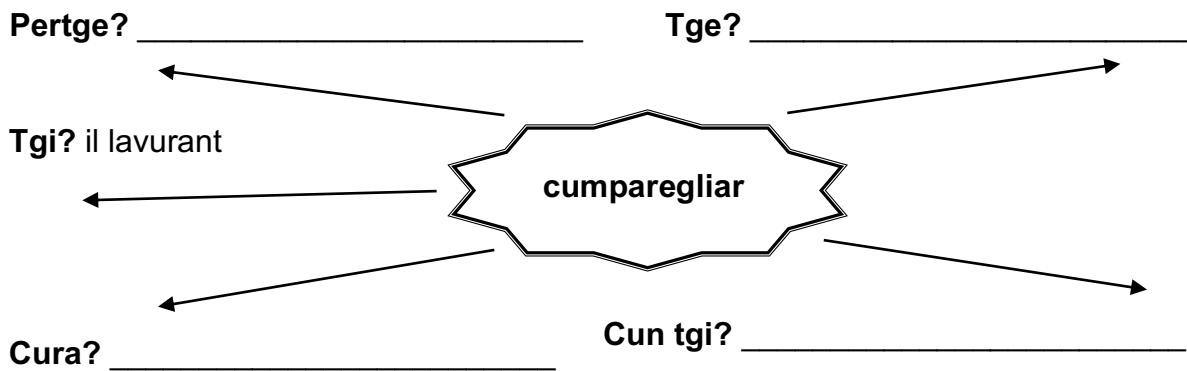
1. pensum

Frasa correcta: _____

2. pensum

Frasa correcta: _____

6 p

4.3. Preposiziuns

Cumplettescha las largias cun las preposiziuns **entaifer**, **ordaifer**, **durant**, **pervia da**, **malgrà**, **tenor** e **grazia a** ed agiunta l'artitgel, sche quai è necessari. Ti pos duvrar la medema preposiziun pliras giadas.

Exempel:

_____ scolaziun ha Daniel emprendì bleras novas teorias.

Grazia a la scolaziun ha Daniel emprendì bleras novas teorias.

1. _____ davos 10 onns è la digitalisaziun vegnida pli ferma.
2. _____ urizi n'èsi betg stà pussaivel da partir a temp.
3. _____ malsogna è el vegnì en scola ed ha reussì l'examen.
4. «Displaschaivlamain ans cuntanschais Vus _____ temp d'avertura. Nus essan damaun a partir da las 9.00 puspè qua per Vus.»
5. _____ agid grondius da mes amis hai jau pudì renovar la chasa bler pli spert.

6. La decisiu vegn prendida _____ proxims dis.
7. _____ dischoccupaziun n'han blers giuvenils naginas perspectivas.
8. _____ sia opiniun na valan queste arguments betg.
9. _____ difficultads a l'entschatta ha la lescha cunter la dependenza da giugar pudi vegnir realisada.
10. _____ buna preparaziun è la preschentaziun stada in success cumplain.
11. Termins tar il dentist na survegn ins betg a moda spontana, mo _____ cunvegnientscha.
12. Tgi che na sa vestgescha betg _____ norma, sto quintar cun egliadas mirveglieusas.

6 p	
-----	--

4.4. Conjunctiv

Mida en il discurs indirect ed il contrari. Fa attenziun a la furma dal verb, als pronoms ed als segns d'interpuncziun.

Exempel:

Il manischunz sa dumonda: «Pertge surpassas ti cuccalori en quest lieu privlus?»

Il manischunz sa dumonda, pertge ch'el (cuccalori) surpassia en quest lieu privlus.

- a) Il bab dumonda il scolast: «Reussescha mia figlia l'examen d'admissiun?»

- b) Marco annunzia: «Sabrina na po betg vegnir oz.»

c) «Cura entschavain nus cun il curs?», vul Rina savair.

d) La cussegliadra s'infurmescha, sch'ella haja liber mardi.

e) Ella è sa dumandada, co che questa incumbensa saja veginida realisada.

f) «Mes um sa lamenta puspè d'avair mal il cor», raquinta la tatta a la figlia.

6 p

 Grammatica: 25 p

